

fordi den nye historie videregiver gamle forskningstraditioner i dristighed og visioner.

Lene Rold

Karen-Hanne Nielsen: *Kvindedragten fra Skrydstrup. Beretning om en ny rekonstruktion af en 3000 år gammel dragt.* (Haderslev Museum, 1979). 24 s.

Det er prisværdigt, at Haderslev Museum i dets nye bygning har villet vise en rekonstruktion af Sønderjyllands berømte bronzealderpigens dragt. Dette så meget mere som der altid vil kunne tilføjes nye erfaringer, når der som her af Sonning Fonden stilles midler til rådighed, der muliggør de mange forsøg med materiale og teknik. Og dette er da også lykkedes. Når det er sagt, er der vel ingen tvivl om, at de implicerede tekstilhåndværkere med Karen-Hanne Nielsen i spidsen tillige har gjort sig dejligt og selv har fået megen viden med på vejen.

Erna Lorenzen

Danmarks Kirker. Århus amt, 15. hefte (kirker og kirkegårde i Århus by). 73 s. 16. hefte (Skejby, Lisbjerg, Åby). (G. E. C. Gads Forlag. U.å.). 87 s.

Domkirken og Vor Frue kirke er de eneste gamle kirker, der nu er bevaret i Århus. Hertil kan føjes den lille kirkesal, der er indrettet i Frue klostervestfløj, men den er først langt senere blevet udstyret til kirkelig brug og kaldes med begrundet forsigtighed ikke kirke, ligesom rummets anvendelse, da dominikanerne ejede klostret, ikke nærmere kan bestemmes. Siden reformationen har der imidlertid været en særskilt kirkelig betjening for stiftel-

sens beboere, og dele af inventaret kan føres tilbage til det 16. århundrede; men skønt den lille menighed har ført en ambulans tilværelse inden for klostrets mure, så har minderne om dens fortid dog med rette fået sin plads i beskrivelsen.

Om de nedrevne kirker kan der ikke siges meget. Bedst oplyst er Sct. Olufs kirke, af hvis kirkegård endnu en stump er bevaret med flere gravminde, deriblandt en af de sjældne gravplader af norsk støbejern, og en anden bevares i »Den gamle By«. På kirkegården står desuden det 1847 opstillede kors, som har erstattet ældre og angiveligt, men måske med urette skal være rejst til minde om den hellige Niels. Helt forsvundet er Vor Frue kirke, der vist har ligget på Brobjerg, og hvis navn lige efter reformationen blev overført til dominikanernes. På Brobjerg er der også fundet rester af karmeliternes kirke, der som forgænger har haft et Sct. Jørgens kapel. Helt forsvundet er kirken til Sct. Karens gård, der har ligget i Vestergade, og et Helligånds kapel i Immervad. For et Hellig Kors kapel, der nævnes omkr. 1500, er beliggenheden ganske usikker. Det er påfaldende, at Århus i modsætning til Ribe og Viborg kun har haft få kirker og helt mangler den rige sognedeling, som kendes i de to andre stiftsbyer, skønt det kirkelige liv vel næppe har været fattigere end de andre steder.

De tre kirker i Skejby, Lisbjerg og Åby har alle før reformationen på en eller anden måde været knyttet til domkirken, men fik senere en forskellig skæbne. Værst er det gået ud over kirken i Åby, som blev nedrevet 1872, mens de to andre har kunnet nøjes med mere eller mindre gennemgribende udbedringer. Det er ikke kirkerne, der kræver opmærksomhed, men deres inventar, krucifikset fra Åby og det

forgyldte alter fra Lisbjerg, men om dem er der skrevet så meget, at det er vanskeligt for forfatteren at sige noget nyt. Det fortjener at fremhæves, at historikeren Hans Pedersen Horsens har sat sig et varigt minde 1598, da han skænkede Åby kirke en altertavle, der er overført til den nye kirke, der afløste den gamle.

Det er Kjeld de Fine Licht og Vibeke Michelsen, der har båret arbejdet ved de to hefter.

Helge Søgaard

Danmarks Kirker. Ribe Amt. 1. bd., 1.-2. hefte. Ved Elna Møller og Ebbe Nyborg. (Nationalmuseets Forlag, 1979). 144 s.

Med beskrivelsen af kirkerne i Ribe amt er værket slået ind på en ny udgivelsesmåde, så hvert hefte danner et afsluttet hele og kan sælges for sig, og samtidig er udgivelsen af Holbæks amts kirker begyndt efter samme mønster. Her skal kun de to indledende artikler om Ribe domkirke omtales, fordi de lige så meget beskæftiger sig med byens oprindelse som med kirkens.

De skriftlige kilder giver næsten intet om Ribes første tid, men Mogens Bencards energiske undersøgelser har vist, at den kan føres tilbage til 700-tallet, da der på åens nordside lå en boplads, hvor der har været drevet håndværk og vel også handel. Det vides ikke, hvor Ansgars kirke har ligget. Den blev bygget ca. 860, og skal man tro Roskilde-krøniken, er den blevet nedrevet under en hedensk reaktion, men atter genopført under kong Frode. Denne efterretning er dog så sen, at man har ret til at se bort fra den. Det samme gælder om Ribe Bispekrønikes meddelelse om, at den første biskop Liafdag blev begravet på domkirkens kirkegård og senere fik et

mere værdigt hvilested i selve kirken. Desværre er det 10. århundrede også arkæologisk for lidt kendt, til at det med sikkerhed kan siges, hvornår bebyggelsen syd for Ribe Å opstod, og det kan måske ikke udelukkes, at den første bispekirke har ligget nord for åen. Så meget kan dog siges, at ved domkapitlets oprettelse 1145 fandtes Sct. Peders kirke nord for åen og Sct. Clemens' syd for den, så allerede på denne tid må den sydlige bydel have været bebygget. Det er *Bodil Busk Laursen*, der har skrevet dette afsnit af artiklen, og hun har haft en vanskelig opgave, da de få kendsgerninger ikke giver grundlag for en sammenhængende skildring, og det er umuligt at tilvejebringe overensstemmelse mellem de skriftlige kilder og de arkæologiske resultater, men Ribes ældste historie er så vigtig også for hele landets, at dette bidrag ikke må overses.

Omkring domkirken måtte der uundgåeligt samle sig forskellige sagn, der får en kort omtale. Særlig det bekendte sagn om Kathoveddøren behandles, men Francis Becketts store afhandling om den i Jyske Samlinger omtales ikke.

Helge Søgaard

Roskildekrøniken. Den ældste Danmarkshistorie. Genfortalt af Lotte Fang. Illustreret af Erik Hjorth Nielsen. (Sesam, 1979).

Roskildekrøniken. Oversat og kommenteret af Michael H. Gelting. Illustrationer af Elisabeth Gorst-Rasmussen. (Wormianum, 1979).

Siden 1915 har Roskildekrøniken for to generationer af danske middelalderhistorikere stået som den væsentligste beretning fra det tolvte århundrede, den centrale kilde ikke blot til borger-